

RECORD DE RAIMON LLATAS I DURAN

pel doctor

JOSEP ORIOL I ANGUERA

Membre de la SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA

La SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA en el curs de la sessió ordinària celebrada el dia 22 d'abril de 1965, sota la presidència del doctor J. ALSINA i BOFILL, honorà la memòria del doctor RAIMON LLATAS i DURAN amb un parlament del doctor JOSEP ORIOL i ANGUERA

Avui fa un mes just que va morir el Dr. Raimon Llatas i Duran en plena joventut, tant perquè cronològicament no havia depassat de gaire els seixanta-tres anys, com perquè físicament i mentalment estava en plena forma.

Havia tingut una vida plena en tots els aspectes, i ens va deixar amb la feina als dits, fent la visita, la darrera visita del dia que va morir, a quarts de vuit del vespre.

Les seves publicacions múltiples, en especial sobre pròtesi dentària, de les quals hi ha tècniques originals i que porten el seu nom; la seva participació en congressos nacionals i internacionals; els cursets que havia fet, sempre a base d'un ensenyament que entrava pels ulls; finalment, els anys de vice-president reelegit de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, tot plegat ens diu ben clar com va intervenir en la vida científica del país. No ho he recollit amb detall perquè a la seva hora, quan s'haurà de publicar, serà més fàcil que no em passi res per alt, i ara és menys pesat el monòleg, perquè pot ésser més curt.

Haver conviscut amb Raimon Llatas i Duran és com conèixer una vida familiar exemplar, una activitat professional i científica d'un mestratge constant i una vida social de l'home que es dona del tot al proïsme.

Llatas era una persona entorn de la qual sempre aglutinava el floret del grup on hi havia la reunió, perquè ell tenia els dots màxims per a atreure al seu costat, amb el seu enginy i amb la seva conversa intel·ligent, tota persona que tingués inquietuds, de l'ordre que fossin; artístic, poèticoliterari, esportiu, científic, o de qualsevol activitat humana.

Quan un hom examina la societat actual s'adona que cada vegada és menys veritat que el lligam familiar sigui ferm. Vull dir que cada cop és més freqüent el lligam per apetències d'altres tipus. Els grups es fan per professions, per afinitats artístiques, esportives o d'altres, però sempre o gairebé sempre en surt menys ben parat el lligam familiar, de manera que gairebé podríem dir que si la unitat social ha estat fins ara la família, estem abocats que no ho sigui en un termini breu, de pocs anys, i sigui el grup, l'equip, el *team*, el que consitueixi la cristallització de la societat futura. I cada vegada veurem menys que els fills segueixen la professió dels pares, o que regeixen llur negocis, i cada vegada veurem menys que

les famílies estan lligades fortament en sentit polític o d'altra activitat. Doncs bé: Llatas havia trobat la manera que, tot seguint el camí de fer el grup, o l'equip o el *team*, no deixava mai el lligam familiar, i així sabia anar amb tots dos corrents sense que una cristallització fes nosa a l'altra.

Era un home profund i d'observació meticulosa, amb una capacitat de síntesi formidable. Sabia escoltar, però també sabia intervenir, i mai no s'havia de penedir d'haver parlat de massa ni tampoc de no haver portat el seu suport a una idea nova, a una obra científica, patriòtica o caritativa que ell hagués considerat útil i necessària.

De les múltiples qualitats que l'ornaven, el sentit de la pulcritud era el que més cridava l'atenció. L'estètica l'ajudava a trobar la veritat i la bondat del món que el voltava. És curiós el mecanisme pel qual la gent arriba a moure la seva funció creadora. Hi ha qui troba la bondat a través de la veritat; hi ha qui troba la veritat a través de la bondat. Llatas va trobar ambdues coses a través de l'estètica. Tot el que feia, tot el que vivia i habitava Raimon Llatas, tot feia goig de veure. Ell havia descobert que tot es podia fer d'una manera elegant, i, cosa més important encara, descobria els secrets de la vida a través de l'estètica.

Quan va iniciar la vida professional, ja el va preocupar el fet que de la seva consulta no volia que sortís mai cap malalt escopint sang, cosa que era norma en els altres odontòlegs de l'època. I curava de l'hemorràgia del pacient fins que no era problema ni mèdic ni estètic. Quan feia la visita, la seva manera d'actuar era tan acurada, que ningú no sentia cap repugnància de res del que calia que li posessin a la boca o li manipulessin en presència seva. I Llatas, a través d'aquestes observacions, anava trobant fallades a l'especialitat, tant pel que fa referència a la tècnica com a l'eficàcia de la tècnica.

L'elegància no era solament física, sinó també espiritual. Era l'home que no tan sols no destorbava mai, sinó que àdhuc preveia quan no el necessitaven i, encara més difícil, preveia quan feia falta i puntualment sempre era a la vora del company de professió, de l'amic o del familiar, en el moment precís que era útil, i arribava amb soles de goma, sense fer soroll, i, més encara, se n'anava sense esperar que li ho agrairissin.

Era allò que en diríem «oportú», però no era una oportunitat casual, sinó meditada, i solament ens porta a meditar aquestes coses el fet d'estar sempre amatent a les necessitats del proïsme. Sentir-se dels altres i donar-se sense egoisme.

Llatas era un home molt esplèndid, generós, de vegades fins a posar-te en la situació difícil de no saber quina actitud prendre davant els seus oferiments.

Aquesta postura, que podríem resumir dient que procurava sempre de donar alegria als altres, o almenys quan no podia fer altra cosa, no

ésser gravós a ningú, el tenia preocupat per si mai arribava a emmalaltir: la seva creu, la volia portar sense que els altres en patissin. Si podia ésser, desitjava també un acabament sense patir ell, però el que veritablement el preocupava de vegades era de pensar que pogués tenir una malaltia llarga amb invalidesa. Ell en fugia dient que una de les maneres de no estar malalt era treballar. «No és veritat», deia Llatas, «que es treballa perquè s'està bo, sinó que s'està bo perquè es treballa.»

La seva sensibilitat, ja l'havia demostrada en la pubertat. Els primers diners que va tenir, les primeres cinquanta pessetes del noi jove, les va esmerçar en la compra d'un quadre, una pintura que ell ensenyava molt joíós i que va descobrir a quinze o setze anys a la Sala Parés.

Però encara era més sensible a les coses transcendents i volia viure en pau; però justament perquè era tan sensible no trobava la pau de l'esperit. Vivia amb la penitència de la lluita de nit i de dia, per trobar la veritat, la justícia... per trobar Déu per tal de poder anar pel bon camí. I perquè cercava aquest camí era un home molt selecte, i perquè no el trobava, era penitent.